

Laetare! Verheugt u!

kerstmuziek van o.a.

Byrd

Poulenc

Pärt

Nystedt

AMERSFOORTS |
o.l.v. Rienk Bakker
KAMERKOOR

kaarten via www.amersfoortskamerkoor.nl

15 dec 2023

20.15 uur

Nieuwe Kerk

Amersfoort

Programma

Ave verum corpus - William Byrd (1543-1623)

Hodie Christus natus est - Luca Marenzio (1553-1599)

Hodie Christus natus est - Jan P. Sweelinck (1561-1621)

Salve Regina - Francis Poulenc (1899-1963)

O magnum mysterium - Javier Busto (*1949)

Puer natus est - Arjan van Baest (*1969)

There is a flower - John Rutter (*1945)

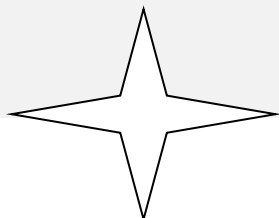
Bogoroditse Dyevo - Sergej Rachmaninoff (1873-1943)

Bogoroditse Dyevo - Arvo Pärt (*1935)

Hodie Christus natus est - Bruno Vlahek (*1986)

Gloria - Knut Nystedt (1915-2014)

Glory to the Christ Child - Alan Bullard (*1947)

Amersfoorts Kamerkoor

Het Amersfoorts Kamerkoor is een gemengd koor met zo'n 30 leden; enthousiaste amateurs die graag op een muzikaal hoog niveau zingen in een warme, vriendelijke sfeer. De concertprogramma's zijn vaak opgebouwd rondom een thema. Het repertoire omvat een breed scala aan muziekstijlen en -stromingen. Het koor geeft doorgaans twee concerten per jaar in Amersfoort en zingt daarnaast bij inloopconcerten en in concertseries. Er wordt meestal *a capella* gezongen, maar ook regelmatig samengewerkt met instrumentalisten en solisten. Heb je belangstelling om mee te zingen, kom dan vrijblijvend een repetitieavond bijwonen om te kijken of ons koor je aanspreekt.

sopranen Helma Eijck - Randi Hanstveit - Corrine Kroese - Noortje Liefferink
Dorien Schouten (projectzanger) - Welmoed Wijmans

---

alten Annelies de Jonge - Marlies van der Klugt - Willemien Koster - Yvonne Meijer
Elly Molenaar - Els Monquil - Trees Veerkamp - Bette Westera

---

tenoren Maarten Eijkhout - Arjan de Jong - Huig Notenboom
Martien Stoeten (projectzanger) - Bert de Vries

---

bassen Henri Brokaar - Diederik van Essel - Kees Kamperman
Nico Lok - John Sitters - Jan Visscher

Rienk Bakker

studeerde aan diverse conservatoria en is afgestudeerd voor orgel, kerkmuziek en koordirectie. Hij is dirigent van het Amersfoorts Kamerkoor, het Strijps Kamerkoor en Kanto! in Houten. Hij leidt het Vocaal Ensemble Tiramisu in Rotterdam en Capella Dorestad in Wijk bij Duurstede. Rienk is cantor-organist van de Grote Kerk in Vianen. Hij zingt zelf regelmatig in professionele ensembles en is werkzaam als organist en muziekdocent. Kijk voor meer informatie op zijn website: www.rienkbakker.nl.

Van harte welkom op ons concert!

Laetare! Of: Verheug je op het licht dat komt, is de boodschap van kerst. In alle muziek die wij voor je gaan zingen is deze vreugdevolle verwachting hoorbaar.

Vrolijke muziek, maar ook muziek waarin meerdere lagen te herkennen zijn. Het concert draait vooral om het geheim van de vreugde, meer nog dan om de vreugde over de geboorte van het Kerstkind zelf. Daardoor zijn veel stukken mystiek en verstild van karakter. Ook enkele van de 20e-eeuwse stukken die we zingen hebben dat ingetogen, beschouwelijke karakter. Het programma biedt een palet aan oude en nieuwe muziek, kleuren, klanken, ritmes en sferen. In het *Hodie Christus natus est* van zowel Marenzio als Sweelinck klinkt de vreugde door. Dit laat zich heel goed combineren met de puurheid van *Salve Regina* van Poulenc. Het gedragen *Bogoroditse Dyevo* van Rachmaninoff heeft een compleet ander karakter dan de kekke compositie van Arvo Pärt op dezelfde tekst. Arjan van Baest schreef een nieuwe compositie *Puer natus est* op een bestaande tekst, waarin hij het Gregoriaanse thema terug laat komen. In *There is a flower* van John Rutter zal de sfeer bekend overkomen: een juichende kerstboodschap alom, net zoals in *Glory to the Christchild* van Alan Bullard.

Of het nu gaat om oude of nieuwe muziek, muziek met een aanstekelijk ritme of meer contemplatieve muziek, uiteindelijk is de boodschap hetzelfde: verheug je!

Wij wensen je veel luisterplezier!

Een fotootje of filmpje maken?
Prima, maar zet je flitser uit!

Mobieltje uitgezet?

Ave verum corpus - Byrd

Ave verum corpus is een korte eucharistische hymne uit de veertiende eeuw die door verschillende componisten op muziek is gezet. In de Middeleeuwen werd het gezongen bij de elevatie van de hostie. Ook werd het dikwijls gezongen bij de zegening met het heilig Sacrament. In de toonzetting van William Byrd horen we in beknopte versie wat de Engelse renaissancemuziek behelst: polyfonie volgens de schoolse manier maar alles in een sfeer van gemoedelijkheid en schoonheid.

Ave verum corpus
natum de Maria Virgine.
Vere passum immolatum
in cruce pro homine.
Cujus latus perforatum
unda fluxit sanguine.
Esto nobis praegustatum
in mortis examine.
O dulcis, o pie, o Jesu Fili Mariae,
miserere mei. Amen.

*Gegroet waarachtig lichaam,
geboren uit de maagd Maria,
dat werkelijk heeft geleden
en voor de mens geofferd is aan het kruis.
Uit wiens doorboorde zijde
water en bloed vloeide.
Wees voor ons een voorproef (van de hemel)
in de beproeving van de dood.
O lieve Heer Jezus, zoon van Maria,
ontferm u over mij. Amen.*

Hodie Christus natus est - Marenzio en Sweelinck

Deze tekst uit het Lucasevangelie (Lucas 2:11 en 13-14) is door diverse componisten op muziek gezet. Verderop in dit programma hoor je dezelfde tekst nogmaals, dan van de hand van de Kroatische componist Bruno Vlahek. Eerst gaan we terug naar de 16^e eeuw. Luca Marenzio staat bekend om zijn vele madrigalen waarin hij een zogenaamde 'tekstschildering' toepast. De tekst dicteert als het ware welke muzikale figuren er opgeschreven moeten worden. Bij Sweelinck is dit ook het geval, al doet het geheel nog iets schoolser aan. Hoor bijvoorbeeld hoe beide componisten omgaan met de woorden 'Noe' en 'Alleluia'.

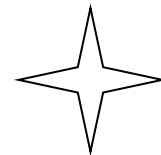
Hodie Christus natus est. Noe!
Hodie Salvator apparuit. Alleluia!
Hodie in terra canunt angeli,
laetantur archangeli. Noe!
Hodie exultant iusti, dicentes:
Gloria in excelsis Deo. Alleluia! Noe!

*Heden is Christus geboren. Kerst!
Heden is de Redder verschenen. Halleluja!
Heden zingen de engelen op aarde
en de aartsengelen jubelen. Kerst!
Heden juichen de rechtvaardigen en roepen uit:
Lof zij de Heer in den hoge. Halleluja! Kerst!*

Salve Regina - Poulenc

Salve Regina is een van de vijf Maria-antifonen die in de Getijden worden gezongen aan het einde van de Completen. In dit gezang wordt de Heilige Maagd geëerd als Koningin en als Moeder der Barmhartigheid. Francis Poulenc is erin geslaagd de mystieke schoonheid van de tekst om te zetten in klank, waarbij transparantie en verstaanbaarheid voorop staan. De link met het Kerstverhaal is de voorlaatste regel: Jezus, de gezegende vrucht van uw schoot.

Salve, Regina, Mater misericordiae,
vita dulcedo et spes nostra salve.
ad te clamamus exsules filii Evae,
ad te suspiramus, gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte;
et Iesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende.
O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria.

*Wees gegroet, koningin, moeder van barmhartigheid;
ons leven, onze vreugde en onze hoop, wees gegroet.
Tot u roepen wij, ballingen, kinderen van Eva;
tot u smeken wij, zuchtend en wenend in dit dal van tranen.
Daarom dan, onze voorspreekster, sla op ons uw barmhartige ogen;
en toon ons, na deze ballingschap,
Jezus de gezegende vrucht van uw schoot.
O goedertieren, O liefdevolle, O zoete maagd Maria.*

O magnum mysterium - Busto

O Magnum Mysterium was oorspronkelijk een lied dat gezongen werd in de kloosterliturgie in de vroegmis op kerstdag, terwijl alles nog donker was. De tekst bezingt het mysterie van de geboorte van Christus ten aanschouwen van de eenvoudige dieren in de stal, en verheerlijkt Maria, in wier schoot Christus gedragen mocht worden. Het is het oudste kerstlied en het heeft vele componisten geïnspireerd tot het maken van prachtige muziek. In deze versie van Javier Busto hoor je een prevelend begin, alsof

veel mensen door elkaar heen aan het bidden zijn. Na deze inleiding gaat het stuk van start met pakkende melodieën en warme akkoorden.

O magnum mysterium
et admirabile sacramentum
ut animalia viderent Dominum natum
jacentem in praesepio.
O beata Virgo cuius viscera meruerunt
portare Dominum Christum. Alleluia.

*O groot mysterie
en wonderbaarlijk sacrament
dat dieren de pasgeboren Heer mogen
aanschouwen, liggend in een kribbe.
O gelukkige Maagd, wier schoot het waard
was Christus de Heer te dragen. Halleluja.*

Puer natus est - Van Baest

Puer natus est is de antifoon die in de kloostertraditie op kerstochtend gezongen werd. De tekst komt uit Jesaja 9:6. De psalm die erbij gezongen werd is Psalm 97. Componist Arjan van Baest laat deze psalmtekst in de oorspronkelijke Gregoriaanse vorm terugkomen. De rest van het stuk kenmerkt zich door moderne samenklanken die op het eerste gehoor los van elkaar lijken te bestaan, maar naarmate het stuk vordert wordt duidelijk dat er zeker een muzikale rode draad is te ontdekken.

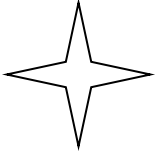
Puer natus est nobis
et filius datus est nobis:
cuius imperium
super humerum eius
et vocabitur nomen eius
magni consilii Angelus.
Cantate Domino canticum novum
quia mirabilia fecit.

*Een kind is ons geboren,
een zoon werd ons geschonken:
Hem wordt de macht
op de schouders gelegd.
Zijn naam is:
Afgezant van Gods raad.
Zingt voor de Heer een nieuw lied:
omdat Hij wonderen heeft gedaan.*

There is a flower - Rutter

Veel Engelse kerstmuziek heeft diepe wortels, waardoor ook sommige woorden nog op de oude manier gespeeld worden. Componist John Rutter heeft een breed scala aan kerstmuziek geschreven en heel vaak grijpt hij terug op deze oude teksten. De tekst van dit motet dateert uit de 15e eeuw. De muziek is geheel in de stijl van John Rutter: pakkend, melodieus en goed in het gehoor liggend.

There is a flower sprung of a tree,
the root thereof is callèd Jesse,
a flower of price;
there is none such in paradise.

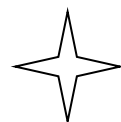
This flower is fair and fresh of hue,
it fadeth never, but ever is new;
the blessed branch this flower on grew
was Mary mild that bare Jesu;
a flower of grace
against all sorrow it is solace.

The seed hereof was Goddes sand ^(=gift)
that God himself sowed with his hand,
in Nazareth that holy land,
amidst her arbour a maiden found;
this blessed flower
sprang never but in Mary's bower.

When Gabriel this maid did meet,
with 'Ave, Maria', he did her greet;
between them two this flower was set
and safe was kept, no man should wit
till on a day in Bethlehem, it could spread and spray.

When that flower began to spread
and his sweet blossom to bed ^(=ontluiken)
then rich and poor of every land
they marvelled how this flower might spread,
'till kinges three
that blessed flower came to see.

Angels there came from heaven's tower
to look upon this freshele flower,
how fair he was in his colour
and how sweet in his savour;
and to behold
how such a flower might spring in gold.

Bogoroditse Dyevo - Rachmaninoff en Pärt

Dit gebed tot Maria is een van de bekendste gebeden van de katholieke Kerk; de huidige vorm van het gebed dateert uit de 16e eeuw. In de Westerse traditie kennen we deze tekst onder de titel 'Ave Maria, gratia plena'. In de Oosterse Kerk staat het bekend onder de titel 'Bogoroditse Dyevo'. Dit werk van Rachmaninoff maakt deel uit van zijn Vespers, een monumentale cyclus van kerkelijke teksten. Arvo Pärt, geboren en getogen in Estland onder de vleugels van de Oosters orthodoxe kerk, schreef jaren later een tegenhanger voor dit werk waarin hij in één passage duidelijk deze verwantschap laat horen maar verder totaal iets anders doet. Een kort stuk, bondig en ritmisch, als contrast met Rachmaninoff.

Bogoroditse Dyevo, raduysya,
blagodatnaya Mariye,
Gospods toboyu:
blagoslovenna Tyv zhenakh,
i blagosloven plod chreva Tvoyego,
yako Spasa rodila esi dush nashikh.

*Maagdelijke Moeder Gods, verheugt u,
Maria vol van genade, de Heer is met u.
Gij zijt de gezegende onder de vrouwen
en gezegend is de vrucht van uw schoot,
want gij hebt de Redder
van onze zielen gebaard.*

Hodie Christus natus est - Vlahek

Deze tekst, eerder gehoord bij Marenzio en Sweelinck, blijft ook voor hedendaagse componisten nog interessant om op muziek te zetten. Daarmee laten ze zien dat ze de traditie waarderen (Kerst is immers een feest van traditie) en tegelijkertijd is het een manier om te proberen een brug te slaan naar het heden. Dit stuk wil van begin tot eind vrolijkheid propageren. Verwacht geen doorwrochte compositietechnieken hier, geniet van het juichende karakter en de vrolijke ritmes.

Hodie Christus natus est.
Hodie Salvator apparuit.
Hodie in terra canunt angeli,
laetantur archangeli.
Hodie exultant iusti, dicentes:
Gloria in excelsis Deo. Alleluia!

*Heden is Christus geboren.
Heden is de Redder verschenen.
Heden zingen de engelen op aarde
en de aartsengelen jubelen.
Heden juichen de rechtvaardigen en roepen uit:
Lof zij de Heer in den hoge. Halleluja!*

Gloria - Nystedt

Een ander voorbeeld van een traditionele tekst (Lucas 2:14) op hedendaagse muziek. De tekst van het Gloria maakt deel uit van de mis-teksten van de vroegchristelijke kerk. Het komt ook nu nog terug in de rooms-katholieke mis, direct na het Kyrie eleison (Heer, ontferm u). Knut Nystedt is onder koorzangers vooral bekend geworden om zijn 'Immortal Bach' en zijn 'Stabat Mater'. Het Gloria dat je hier hoort is afkomstig uit zijn Missa Brevis. Een bondig werk waarin hij de vaste teksten uit de rooms-katholieke mis op zijn eigen manier op muziek heeft gezet. Het Gloria kenmerkt zich door ritmische variaties en onregelmatige maatsoorten. Het geheel krijgt daardoor iets opzwepends, soms bijna swingends.

Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus
bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex caelestis,
Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite, Jesu Christe,
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.

Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus Altissimus, Jesu Christe.
Cum Sancto Spiritu
in gloria Dei Patris.
Amen.

*Lof aan de allerhoogste God,
en vrede op aarde aan de mensen
die Hij liefheeft.
Wij loven u, wij prijzen u,
wij aanbidden u, wij verheerlijken u.
Wij danken u
voor uw grote goedheid.
Heer God, hemelse Koning,
God, almachtige Vader.
Heer, eniggeboren Zoon, Jezus Christus,
Heer God, Lam Gods, Zoon van de Vader,
u, die wegneemt de zonden der wereld,
ontferm u over ons.
U, die wegneemt de zonden der wereld,
aanvaard ons gebed.*

*U, die zit aan de rechterhand van de Vader,
ontferm u over ons.
Want u alleen bent heilig,
u alleen de Heer,
u alleen de Allerhoogste, Jezus Christus.
Met de Heilige Geest
in de heerlijkheid van God de Vader.
Amen.*

Glory to the Christ Child - Bullard

Ook deze Engelse componist heeft zich beziggehouden met kerstmuziek. We horen hier een door hem gemaakte Christmas carol op nieuwe tekst en nieuwe muziek. Daarmee wilde hij het bestaande repertoire aan carols uitbreiden. De klanktaal is onvervalst Engels en het geheel is gegoten in een variatie van maatsoorten waardoor de aandacht constant fris blijft. Daarnaast is er geen muzikale frase waarin er niet iets moet gebeuren in termen van zacht, luid, toenemen, afnemen, accenten leggen. Het is daarmee een indrukwekkende miniatuur geworden die het uiterste vraagt van de vitaliteit en de concentratie van de koorzangers.

Glory, alleluia to the Christ Child!

Out of the orient crystal skies a blazing star did shine,
showing the place where sleeping lies a blessed babe divine.

This very star the kings did guide, e'en from the furthest East,
to Bethlehem where it betide this blessed babe did rest.

And for the joy of his great birth a thousand angels sing:

Glory and peace unto the earth where born is this new King!

Genoten van ons concert?

Wij zien je graag weer terug!

Ons komende concert is op 7 april (Nieuwe Kerk in Amersfoort) en op 13 april (Fonteinkerk in Nijkerk). Het programma zal helemaal aansluiten bij het voorjaar! We zingen onder andere de Flowersongs van Britten en de Six Chansons van Hindemith. Op www.amersfoortskamerkoor.nl kun je je inschrijven voor onze mailinglist, dan ontvang je zes weken voor onze concerten een uitnodiging via de mail.

Fijne feestdagen en tot in het nieuwe jaar!